

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Magyarországon: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Külföldön: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

TOLLHEGYEN.

— szeptember 22

(Bánffy elégtétele.) Budapestben beszéltek, hogy a Zeysig-ügy bírói elintézése után Bécse megye s külön kihallgatást kér. Őfelségétől az egész ármány megmagyarázása végett. Akkor aztán földrengés lesz Geszten, Herzog báró raktáráiban, „Az Ujság“-nál és az ügyvivőségekben. A legujabb botrány a Baneth-féle levél. Valakitől állást kér benne a kereskedelmi miniszteriumban — a röpirat jutalmaképen. Ezt az állást talán mégsem a koalíciótól várhatta?

*

(Harangzugás.) Spanyolország Bilbao városának a polgármestere böles férfiú. Azon törté a fejét egy szép nap, hogy ugyan mit találhatna ki az ország fölött zsarnokoskodó hiteltenség mulattatására? Valami olyat, ami a lelkek szatársága ellen törő ál-szabadselvűségnek öröme, a hívő népek ellenben fájó szomorúságukra szolgál. Nehéz feladat, mert a jó polgármester már mindenféle tőle tehetőt elkövetett a hit és a hívők megaláztatására! A mig ekként töprengene, megszólalnak feje fölött a harangok! Oh, mily jól esik vigaszuk a nyugalomra térő embernek! Vigasztaló álmot, csöndes békeséget ígérnek a küzdelmes, fáradtságos nap után. Oklalmat kérnek számára az éj sötétségében. Megnyugtatólag felelnek mélységes fohászaira!

— Jó, hogy hallok a harangokat! így a derék polgármester. Eszembe juttatják, hogy mi a teendőm! Le velök onnan a toronyból! Mit zavarják a csöndet, mért riasztják föl az alvót, minek háborítják a beteget! Nem a mai korszakba illő hangszer a harang, elég ha az óra üt odafent! El a harangokkal a toronyból!

Bilbao harangjai évszázadok során keresztül teljesítették magasztos tisztüket. — Hívták az élőt, jelezték a közelgő vészeket, siratták a holtakat. A hatalmas ember azonban nem habozott, leszedette a város szép-zavru barátait, vigasztalóit, éreből formált őreit, aztán — a nép siralma és átkai közt — elraktározta valami pincébe. Kétségtelen hogy nagyon előnyére vált ez a cselekedet; talán meg is dicsérték, sőt talán ki is tüntették, a miért elnémitotta Bilbaóban a harangokat!

*

A polgármester urat azonban kínos álmok gyötrik. Lefekszik, de nem jó álom a szemére. Csönd van a városban, még sincs nyugalma. Valami úgy megszír, úgy megszokog, kong-bong a mélységbe. Valami kísérteti, valami rettenetes hang járja be a világot. Más talán nem hallja, más talán

nem érti, csak az ő lelke rendül meg bele, csak az ő szíve vonaglik a zugó, zengő hanghullámok sulya alatt.

— Hah, tudom, mi vagy te, tudom, honnan jöttél! — riad fekhelyéről. — Ezek, ezek a ledobált harangok! Ninesen koronájuk, mégis parancsolnak! Kitéptem a nyelvöket, mégis megszólalnak! Hogy történhetik ez? Hát felzokoghatnak hozzám föld mélyéből, sötét rejtekéből, ahová száműztem? Hát mégis beszélnek a bilbaoi harangok?

... Balga ember! Mi Istent hirdette, az nem némulhat meg soba többé! A harangok szava örökké való! Ha föld alá rejtéd, ha tenger mélyébe lököd, ha megolvastod, még akkor is vannak és szólnak! — Istent dicsőítik, téged elátkoznak. — Feltör szörnyű sirásuk, ha máshonnan nem is, úgy a te lelkedből!

*

(Tisza Biharban.) Tisza és Bihar... a zsák meg a foltja. A vármegye nem itéli el a törvénytelen kormányt, Tisza pedig a biztos távolból gorombáskodik az ellenzékkel. — Ennek az urnak a nyelvét, ha fizikailag is meghal, a mint meghalt politikailag, külön kell majd agyonverni.

Fenn az ernyő, nincsen kas.

— szeptember 22.

(gr.) Egyik nagyobb lapunkban nemrég keserves panaszokat olvastunk amaz elfajult társaséleti fogalmak miatt, amelyekből az előkelő hivatalnokoknak okvetien részt kell venniük mindenben, vagy legalább elhiszik, hogy ilyen tulzott részt kell venniük. Nem is tagadható, hogy az ugynevezett társadalmi élet Budapestén és a többi nagy városban óriási igényeket szab az egy-egy előbbkelő állású egyén elé. Bizonyos, hogy ebben az irányban is sok, ami sok és itt is tulságokba lehet esni. Pedig azt hisszük, hogy — kivált a mai izgalmas politikai és társadalmi küzdelmeink közepette — a tulságba nem vitt társasélet: kedves változatossággal élénkíti fel a kedélyeket, a munkaképességet pedig felfrissíti. Az intéző egyéniségeknek az egyes társadalmi osztályok közé vegyülése, az emberekkel való együttélés szükséges nem csupán az illetőkre, de a közre nézve is. Sokkal több helyes értesülést, egészséges elhatározást meríthetnek az államférfiak a szingazdag életből, mint irodájuk szürke falai között. Nagy hasznát látják, ha néha-néha szabadulnak szokott befolyásoló környezetüktől és

közlelről látják, hogy és mint él, mit óhajt, mit nem szeret és kikre hallgat szívesen a nép.

A nagyzás, a fényűzés, a divatos versenyzés, itt a baj, nem pedig a tisztességes társasélet kedvelése, amely baj pedig nem csupán a legmagasabb körökben érezteti hatásait, de még inkább a polgári osztályok egyes rétegeiben. De leginkább meglátszik e bajok nyoma a kisebb és nagyobb vidéki városok hivatalnokainak életmódjában. Abba a nyavalyába estek a vidéki városok, hogy folyton utánozzák mindazt, amit a fővárosokban láttak, vagy felőle olvastak. Nem jut eszükbe, hogy a világvárosi élet csillogó formái között mily sok a romlottság és nem gondolják meg, hogy a vidéki élet eszközeinek kisebbszerű viszonyai között sokszor csupán torzmasát ismétlik meg a nagyvárosi életnek.

Ugy a kisvárosok, mint a kevésbbé tehetősomek egyes emberek viszonyaikon fölül élnek. Az asszony segíti a tönkretűlésben könnyelmű férjét. Innét a társadalmi élet általános züllése, innét a polgári és hivatalnoki osztályok elégedetlensége és innét az a kórságos állapot, hogy mindenki az államtól követeli immár a helytelen életfogalmak következtében keletkezett pénzügyi hiány eltüntetését.

Miben rejlik azonban a társasélet érintkezés bája, kedvessége, áldásos volta? Legelőször is abban, hogy ne legyen benne kényszerűség. Aki falun lakik, az csak néha-napján találkozik szomszédjaival, csak el-elvétve fogad vendégeket: aki évente legföljebb kétháromszor rándul a nagy városba, hogy némi ujat és szokatlant élvezzen, hát az bizonyosan tapasztalni fogja a társasélet megifjító, ujjászülő hatásait. Kire azonban nem virrad oly nap, hogy azon ne gyömszölyjön szűk falak közé egész légió fölületesen ismert embereket, akit magasabb rangu jelenlevők lenéznek alacsonyabb rangjáért, vagy saját cimkórsága és nagyzási hóbortja szorongatja; aki kénytelen talatjaival együtt nyeldesni le egy csomó izetlen és üres társasági hazugságot, vagy maga mulattatja ilyenekkel a szomszédait; akire nézve tehát csupa unalmas sablón a vendéglátás, vagy vendégül láttatás: nos, arra nézve csakugyan nincs bája a társaséletnek.

Ama régi magyaros, patriarkális idők társas szellemének visszatérése

Gőzmosóda

Debrecen, Széchenyi-utca 42.

Telefon 323.

Gyűjtő-kocsi.

után óhajtozunk mi! Kerülte ez az ok-talan fényűzést és a fitogtató látszatot. A mi mostani társaséletünket utóbb megkeserített velünk az esztelen fényűzés, elkedvetlenít irányában a látszat hajszolása, mely egyrészt a külsőségekben való hivalkodásra, másrészt az egyszerűség megvetésére esábit. A régi jó magyar társaséleti szokások és erkölcsök fölelevenítése segít majd társadalmunk vértelenségén, amidőn kiki rájön, hogy a társasélet savát, borsát nem a csillámló nagyítás, hanem a kedély és szellem közreműködése adja meg s ekkor talán elégedettebbekké válunk és kevesebbe is kerül a társadalommal való érintkezésünk!

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Badapest, szept. 22.

A koalíció vezérő bizottságának tegnapi esti ülésén — írja a félhivatalos — békehangok is hallatszottak. Igen természetes, hogy az ilyen híresztetések nem állnak meg, s a félrevezetésnél egyes célből nem írótak. Azt írják továbbá, hogy Vázsonyi Vilmos agitált „a becsületes” kompromisszum mellett, de eredménytelenül, mert Apponyi Albert gróf felszólalása meggyőzött mindeneket arról, hogy a harcot az utolsóig folytatni kell. A „mindent vagy semmit” elve kerekedett felül a koalíció főpolitikusaik tanácskozásában.

(Kossuth elutazása.)

Kossuth Ferenc ma délután 1 óra 45 perckor utazott el a nyugoti pályaudvarról titkárja Pallay Sándor és számos függetlenségi képviselő társaságában.

Politikai körökben egyébként nem sok eredményt remélnek a holnapi audienciától s a jövő embereiként Khuen Héderváry Károly grótot vagy Zichy János grótot emlegetik.

(Bánffy Bécsben.)

Bécsből jelentik, hogy báró Bánffy Dezső ott tartózkodik, és beszélt Pitreichel és Goluchovszkyval, kikkel többszörös ma-

gánutazásai során már ismételtelen beszélt volt. Ezeknek az előleges beszélgetéseknek körülbelül ugyanaz a tartalmuk, mint azé a memorandumé volt, melyet Tarkovich államtitkár annak idején Bánffyval való előleges megegyezés után és Pitreich tudtával Fejérváry nevében Ischlbe küldött.

Bánffy a mai tárgyalásokból azt a meggyőződést merítette, hogy sem Pitreich, sem Goluchovszky nézete az utolsó találkozások óta nem változott; űk ma is készek segédkezet nyújtani az u. n. Bánffy féle megoldás keresztülviteléhez, de képesek e a királyt erre hangolni, vagy újabban is kíváncsi lesz-e a király az ő nézetükre? — azt egyik sem tudja.

(A király és az ezred nyelv.)

Azt azonban tudják és megis mondták Bánffynak jó előre, hogy a meghívottak, ha a vezényleti nyelv behozatalához akár csak elvben is ragaszkodnának, úgy fognak járni, mint annak idején gróf Andrássy Gyula; a király öt pere alatt végez velük és a megegyezésből semmi sem lesz.

Erős a kétségük aziránt is, hogy a király a szabadelpvűpárt kilences programjában hajlandó lenne csak a magyar ezrednyelvet is megadni, pedig a Bánffy Pitreich Goluchovszky-terv ezen alapszik, Bánffy reméli, hogy a király hozzájárul Pitreichnek írásban is foglalt tervéhez, a mely szerint Magyarországon oly új területi beosztást csinálnak, hogy magától előáll minden magyar ezredben a magyar ezrednyelv; de Bánffy azt is reméli, hogy koalíciós társait előre ráveszi, hogy a magyar vezényszótól álljanak el és az általa ajánlott alapon kísérjék meg a megegyezést a koronával.

A helyzet tehát az, hogy a koalíció vezérei megkaphatják a felhatalmazást a kormányalakításra, ha a magyar vezényszótól feltétlenül és esetleg még az ezrednyelv követelésétől is elállanak. A magyar önállóság kidomborítását a külügyi viszonylatokban a korona nem fogja ellenezni.

(Kossuth cikke.)

A Magyarország szombati számában Kossuth Ferenc cikket ír a kihallgatásokról. A cikkben azt írja, hogy a politikusok azon mélységesen átértett szándékkal járulnak a király elé, hogy ha csak lehetséges megkeressék és megtalálják a kibontakozást.

A király ma Apponyi Albertet is meghívta a közös kihallgatásra. Apponyi gróf ma délután utazott Bécsbe. Előbb azonban Kossuth Ferenc lakásán hosszasan tárgyalt.

(Háboru hír.)

Szenzációs hírt jelentettek ma Konstantinápolyból az „Esti ujságnak.” Ugyanis az elterjedt hírek szerint a magyar osztrák csapatok legközelebb megszállják Novibazárt. Allitóltag csapataink Taslidzsánál már átlépték a határt. A nép között sok fegyvert és löszert osztottak szét.

(A meghívottak értekezlete.)

Késő éjjel jelentik nekünk, hogy a királyhoz meghívott vezérpolitikusok Kossuth Ferenc elnöklete alatt Bécsben értekezletet tartottak. Az értekezleten a vezérek között teljes megegyezés és egyetértés jött létre a szombati kihallgatásra nézve.

A hus drágasága.

— szeptember 22.

A fogyasztó közönség mind hangosabban megnyilatkozó panaszára, mely a hus drágulása miatt napról napra élesebben hangzik, a következő felvilágosításokkal szolgálhatnánk.

Magyarországon a belfogyasztás és kivitel arányához képest kevés az állat. A mióta az ország népessége jelentékenyen megemelkedett s a falusi nép nagy része a városokba özönlött, a husszükséget jóval nagyobb, mint 20–30 évvel ezelőtt volt.

Az állatállomány mig egyrésztől szaporodott, másrésztől az erdők és legelők feltörése és kultiválása folytán kevesbedett.

A falusi gazdák a közlegelők kevesbedésével az állatállományukat kevesbíteni voltak kénytelenek. A legtöbb helyen tejgazdaságot üznek. Innen levágásra nagyon kevés szarvasmarha jut. A hatósági mészárszékek felállításra nem sokat segít.

Az egyedüli célirányos segítség az állatállomány emelése.

Más államokban úgy segítettek a bajon, hogy öt vagy tíz évre beszüntették a malac és borjувágást.

Veneziában.

A grand' kánál' gyöngyös vizére
A velencei tiszta éjbe'
Ringó gondolák raja szállt;
Csipkét ver a hullám könnyű fodra
S langy esti szellő arcomba hozza
A barkaróla lágy dalát.

*

Te jutsz eszembe . . . egykoron
Fejed pihent itt vállamon
Szemed lezárva csöndesen . . .
S úgy tetszik sötét gondolám
Ma egy koporsó csak talán
S holt álmokat ringat velem!

(Velence.) Zivuska Andor.

A szeretet elmélete.

Írta: Nagyné Zámbovovszky Ludmilla. Debrecen 1905.
128 l. ára 2. k.

A könyv átalolvasása után tisztába jövünk azzal, hogy az nagy műveltségű, érző lelkű nő tollából származott. A cím kissé idegenül hat, mert hiszen a szeretetről csak oly bajos elméletet írni, mint akár a többi

emberi érzésről. Pál apostol sem a szeretet elméletét írja meg a korintusiakhoz intézett levélben, a mely néhány sornál szebben, ma gasztosabban senki sem fejtegeti a szív eme nagy érzését. Nagyné Zámbovovszky Ludmilla is inkább arra törekszik, hogy a szeretet érzését beleoltsa, szilárdítsa az erre fogékony lelkekben.

Azt is kiérezzük a könyvből, a mit az előszóban mond feladatáról. Látszik, hogy a mit leír, azt feltétlenül igaznak és valósnak tartja, hogy tapasztalatból „az előttünk nyugzó, mozgó sokadalom jellemzőbb alakjainak megfigyeléséből” merítette. Ezt pedig nagy tudással, szívvél és szellemmel végezte, úgy, hogy igazán szívet és lelket nemesítő olvasmányt nyújt a közönségnek.

Ír a szeretetről általában, a tökéletes, az az eszményi szeretetről, a legtökéletesebb eszmény, Isten iránt, a művészetek iránti tiszta szeretetről, költői hivatásról, a hazaszeretetről, a felebaráti szeretetről, a tökéletlen, vagy érzéki szeretetről, a baráti szeretetről, a szerelemről. A szeretet és az örök életéről. Mindezen fejezetekben szebbnél szebb részleteket, mondásokat találunk.

Mutatványul közöljük itt a mű tartalmát tömören összefoglaló, befejező részt:

„Életboldogságunknak legfőbb tényezője a szeretet és a szerelem. A szeretet a szív elmélete, a szerelem a szív virága. A szív

ezen érzelmei a léleknek örökös tulajdonai. A lélek halhatatlan, tehát lényegét alkotó tulajdonsai sem lehetnek halandók. Az Isten és az ember közti összeköttetésnek már e földön a legszorosabb kapasa a szeretet, de élet boldogságunknak is egyedül oka, uttörője, élete, támasza csak a szeretet. Nem tételezhetjük fel, hogy a lélek természete a test halálával megsemmisülhessen, vagy lényegében átalakulhasson; de igenis várhatjuk azt: hogy ismert nemes tulajdonai az eszményi szép bűvös varázsában tökéletesüljenek. Így annak a boldogságnak is, melyre a lélek a szeretet által, mint egy predesztinálva van, a halhatatlanság birodalmában örök ifjúságot hirdelve, állandónak, örökösnek és minden tiszta örömet önmagában egyesítő szeplőtelen boldogságnak kell lenni.

Az eszményi szeretet által bontakozik a léleknek Istenhez való hasonlatossága, mielőtt a lélek a halál által telröppenésének akadályát legyőzi és a testnek rabságából felzabadulva, eredetéhez visszatér.

Végül, nem mondhatom, hogy tudom, mert a tudás bebizonyítására konkrét eseteket kellene felhoznom; de következtetem a lélek tulajdonságaiból, a szív sugallatából, reménységet merítenek a léleknek magasba törő vágyakozásából és erősen hiszem; hogy a szeretet soha el nem enyészik, az idő vasfoga meg nem emésztheti, sem a nagy ter-

Ezzel az állomány oly nagy mérvben emelkedett, hogy a szükségletet ismét egészen olcsón lehetett kielégíteni.

Az volt Magyarországon a legnagyobb baj, mikor a malacok darabját 70-80 krajcárjával s forintjával, a borjúkat 6 és 10 forintjával kótyavetelték el. Rengeteg érték veszett kárba. A tenyésztet visszaesett.

Ha Magyarországon 5-6 évig fejletlen, növendék jószágot nem vágnak, hanem a tenyésztésre használnák föl a hat évi szaporulatot: ez legalább is megtízszerezné az állatállományt. Így aztán a belfogyasztás is kielégitést nyerne s kivitelre is jutna. A gazdák, a husvágo s a fogyasztó is ki lenne előgítve.

Csak arról a pompás ropogós malac pecsenyéről s izletes borjúpörkölről le tudnánk hat évre mondani.

Ez azonban lehetetlen.

Egy másik gazda szerint a marha állomány nem apadt, ellenkezőleg szaporodott. Az állatszámítás ezt derítette ki.

A felnőtt ökrállomány csökkent, de a növendék marhaállomány szaporodott.

A fogyasztás emelkedett rendkívül mértékben.

A mult évi takarmányszükség, melyet a szárazság idézett elő s az idej nagy hőség, mely ismét takarmány hiányt okozott, lehetetlenné tették és teszik Magyarországon az állathizlálást.

Háromszor annyit fogyaszt a közönség a sovány jószágból, mint a mennyit fogyasztana a hizlalt állatból.

Ez okozta a drágaságot, mely már nálunk veszedelmes jellegűt öltött.

Néhány évre lesz szükség, hogy az árak a rendes kerékvágásba kerüljenek, mert a szarvasmarha tenyésztésben beállott hiány csak lassan pótolható. +

A nagy politikai botrány.

Zigány unja a fogságot.

— szeptember 22.

(Saját tudósítónktól.) Dr. Bakonyi vizsgálóbírónak Az Ujság című lap szerkesztőségében tegnap esti megjelenése s a Baneth-

mesztet azt át nem alakíthatja, hanem abban a véges elménkkel meg nem közelíthető tulvitagban, az Istennel való egyesülés benépszerűségében fokozott erővel tör elő és az értelemek tökéletességében, az üdvözt árasztó örök boldogság részesévé tesz. Sőt azt is hiszem, ha valaha a haladás annyira tökéletesülni fog: hogy olyan vonzóerőt fedez fel, mely az elköltözött lelkeket időnként a földre visszavarázsolja, az a titokzatos vonzóerő is a szeretetben fogja megoldását találni.

Ha az emberben csak annyi szeretet lenne egymás iránt, hogy a másiknak gyöngeségeit ezeldéggel türje, hogy a másiknak kellemetlenségét szándékosan ne okozzon, már ez maga a jótetteknek olyan kinccses tárháza lenne, melyből a megelégedés mosolygó boldogsága aranyozná be életünket és megtanulnánk bálványozni a szeretet hatalmát, úgy igyekeznénk megismerni azon igazságot: hogy a szeretet és a szerelem kezdő és végoka az ember rendeltetésének.

Megemlítjük végül, hogy a mű báró Bánffy Dezsőnek van ajánlva, a május 7-iki, debreceni ünnepélyek emlékére. Melegén ajánljuk olvasóinknak, hogy a tartalmas, okos könyv ne hiányozzék a családi asztalról.

féle levél kéziratának lefoglalása képezte ma délelőtt a közbeszéd tárgyát a büntető törvényszéken. A vizsgálóbíró ma reggel felkereste dr. Gajári főügyészi helyettesét, s szóval tudatta vele Az Ujság szerkesztőségében történt eljárását. Dr. Bakonyi kéziratára — a szószerosértelmében — nem talált. Baneth levelet gépirással írva kapta meg Gajári Ödöntől.

(Zigány kérelme.)

Zigány Árpád is unja már a fogságot s bűnügyének sürgetése céljából ma terjedelmes beadványt intézett a fogházból a vizsgálóbíróhoz, aki ezen beadványt áttette a kir. ügyészséghez.

(Zeysig ügy a Táblán.)

A Zigány Árpád letartóztatása miatt dr. Halmi Elemér védő által bejelentett fel-folyamodás és az azzal kapcsolatos iratok ma délig sem érkeztek fel a kir. táblához.

(Ujabb személyek, újabb nyilatkozatok.)

A botrányban új nevek szerepelnek. Szapáry Pál és Pázmány Dénes. Most a rendőri sajtó iroda a következő jelentést adta ki:

„Pázmány Dénes e hónap 16 án a főkapitánynak levelet írt, amelyben azt írta, hogy ő a kérdéses Bánffy-féle levelet nem látta, de egy ur beszélt neki, hogy a levelet a főkapitány a Park-klubban mutogatta. Viszont egy kávéházban Pázmány Dénes azt állította, hogy a levelet gróf Szapáry Pál látta a Park klubban. Tekintettel a P. Hirlap mai számában Pázmány Dénes által közzé tett dolgokra gróf Szapáry Pál a következő levelet intézte a főkapitányhoz és beküldte egyúttal a Pázmány Dénes által hozzá intézett újabb levelét is. Gróf Szapáry levele:

„Tisztelt barátom! Most értesülök arról, hogy Pázmány Dénes reám hivatkozik, azt állítván, hogy én is láttam Bánffy Dezső báró urnak Zigány urhoz intézett levelét, amint te azt a Park klubban egyes tagoknak mutattad. En kötelezve érzem magamat, ezt legerélyesebben megcáfolni, mert bár most utóbbi időben minden nap voltam a Park-klubban és téged ott többször láttaiak, soha sem láttam, hogy ott bár nekem, bár másnak egy ilyen levelet mutattál volna. Ezzel a nyilatkozáttal tartozom neked, Bánffy bárónak és magamnak is. Szívvelyes üdvözléssel Szapáry Pál.”

Pázmány levele Szapáry Pál grófhhoz: „Igen tisztelt barátom! Szíves felszólításodra egész készséggel kijelentem, hogy a Zeysig ügyre vonatkozólag tőled semmit sem hallottam. Információmat erre nézve más forrásból meritem. Régi híved Pázmány Dénes.”

Egyház és iskola.

Presbyteri gyűlés. Az ev. ref. egyház presbiteriuma e hó 24 én vasárnap délelőtt 10 órakor az egyházi hivatal helyiségében ülést tart, melyen egyházi részről Kiss Albert h. lelkészelnök, világi részről Simocffy Imre kir. tanácsos főgondnok fognak elnökölni. A gyűlésnek több igen fontos tárgya lesz.

Törvényhatósági élet.

A gáz olcsóbb lesz. A jog és pénzügyi bizottság ma délután tartott ülésén a gáz áraknak leszállításáról esett szó. Egyik mult közgyűlésen ugyanis megbízta a törvényhatóság a tanácsot, hogy a gázárak leszállításáról tegyen javaslatot. A gázgyár igazgatója a jogügyi bizottságnak jelentést tett, hogy a gázárakat az óránkénti fogyasztásnál 2 fillérrel leszállítsák. Ez az árleszállítás mintegy 30 ezer koronával csökkentené a jövedelmet, azonban ezzel szemben arra

lehet számítani, hogy a gázfogyasztás nagyobb lesz. A bizottság egyelőre nem foglalt állást a gázárak leszállítására nézve, hanem elhatározta, hogy bevárja a felépülő villamos telep első évi üzleti eredményét és ahhoz képest fog az ügyben határozni.

Hajdúvármegye állandó választmánya ma délelőtt ülést tartott Domahidy Elemér főispán elnöke alatt. Letárgyalták az új megyei nyugdíj szabályzatot, amelyben a segédjegyzők is a nyugdíjra jogosultak közt szerepelnek és 40 évi szolgálat után évi 1000 korona nyugdíjat kapnak. Az állandó választmány azonban nem foglalkozott mai ülésén Kristóffy belügyminiszternek a napokban Hajdúvármegyéhez intézett második megemlékező határozatával.

A szervező bizottság ülése. Debrecen város szervező bizottsága Domahidy Elemér főispán elnöke alatt ülést tartott, amelyen az új szervezeti szabályrendeletet tárgyalták. A szervezési szabályrendelet átdolgozására kiküldött bizottság hetekkel ezelőtt elkészült a munkájával s a mai ülésen a bizottság a közgyűlés elé terjesztendő javaslatát készítette el.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— szeptember 22.

Fejérváry bucsuja.

Viszem már a sok ordócskát,
Ócskát,
Zsebelem a penzijócskát,
Jócskát.

Nem fog többé gratulányi,
Lányi,
S a politikus sipista,
Pista.

Néznek — vesztén hatalomnak —
Lomnak,
A királynak vagyunk már mi
„Smárnyi”!

Kutba esett asszony.

— Baleset vagy öngyilkosság. —

— szeptember 22.

(Saját tudósítónktól.) Csaknem halálos kimeneteli szerencsétlenség történt tegnap egyik külvárosi utcában. Az eset, mely a csendes környék egyszerű népét nagy izgalomba hozta; a délelött folyamán 9-10 óra között történt.

Ez időtájt a Csap utca 48 ik számú házlakói rémes sikoltozásra lettek figyelmessé. A vértagyasztó jajveszkelésre egyszerre összeszaladt a ház népe, megtudandó a borzalmas láрма okát.

A rémült kiabálás a kut felől hallatszott. Nagy József gubásmester és annak segédje Girnyák Miklós akik a hangok hallatára elsőnek termettek kint az udvaron egyenesen odarohantak a kuthoz, hol ijesztő látvány tárult eléjük. A jéghideg vízben Nagy József gubás mester felesége születte. Nagy Eszter fuldokolt és kiabált segítségért. Az asszony néhány perccel a történet előtt ment ki vizet meríteni a kerekas kutból.

Nem tudni öngyilkossági szándékból e vagy baleset következtében került a vízbe.

A két ember nem vesztette el lélek-jelenetét, Hamarosan kötelek kerített és sok fáradsággal megmentette már, már a haláltorkában levő asszonyt, aki eszméletlenül is görcsösen kapaszkodott a mentő kőtélbe.

Az esetről csakhamar tudomást szerzett a rendőrség is, honnan Fehér Mihály

endörbiztos és dr. Varga Emil kerületi orvos jelentek meg a helyszínen. — Azonban nem sikerült megállapítaniok, hogy baleset avagy öngyilkossági kísérlet forog fenn?

A szerencsétlenül járt asszonyt, kinek állapota rendkívül súlyos, nem lehetett kihallgatni. Hozzá tartozóinak állítása azt látszik bizonyítani, hogy semmi oka sem volt az öngyilkosságra, míg a rendőrség szerint valószínűnek látszik ez a feltevés.

— **A király tiz szobra.** Tudvalevő, hogy a király a millenium alkalmából tiz szobrot ajándékozott a fővárosnak. — Ezek közül hatot már felállítottak, a hetediket, Pálffy János szobrát pedig a mai napon adatta át báró Fejérváry Géza miniszterelnök a fővárosnak. — Az átadott szobor, mely Sennyey Károly alkotása, az Andrássy-uti köröndön áll. Ezidő szerint a tiz szobor közül a következőket helyezték el: Szent Gellért szobrát (Jankovics Gyula műve) az Erzsébet hid tengelyében, a Gellért-hegy alján; Boeckay István, Bethlen Gábor és Zrinyi Miklósét, (Holló Barbabás, ifj. Vastagh György, illetőleg Róna József alkotásai) az Andrássy-uti köröndön; Hunyadi Jánosét (Tóth István műve) az Albrecht-uton, Anonymusét (Ligeti Miklós alkotása) a városligeti Széchényi-szigeten. — Hátra van tehát még Pázmány Péter, Werbőczy István és Tinódy Lantos Sebestyén szobra.

— **A jövő évi pótdadó 28 százalék.** Az e hó 28-án megtartandó városi közgyűlésnek több fontos tárgya lesz. Így többek között a város jövő évi költségvetésének tárgyalása kerül a törvényhatósági bizottság elé. A közelmúltban többször megírtuk, hogy a költségvetési javaslat tárgyalásával a város jog és pénzügyi bizottsága foglalkozott. Ma a bizottság véglegesen döntött a költségvetés ügyében s a javaslatot a következő számadatokkal terjeszti a közgyűlés elé. *Rendes bevétel: 2,327.121 kor. 56 fillér, rendkívüli bevétel 33.000 korona. Összesen 2,657,121 kor. 56 fillér.* Ezzel szemben a *rendes kiadás: 2,496.764 kor. 22 fillér, rendkívüli kiadás 434,039 kor. 5 fillér, összesen 2,930.803 kor. 27 fillér.* Az összes bevétellel pedig 273,681 kor. 71 fillérrel. Ezen összeg pótdávval fedezendő. A főszámvévo javaslatában az 1906-ban a jog és pénzügyi bizottság a megváltoztatott tételekből kifolyólag 28% pótdadó kivetését indítványozza a közgyűlésnek.

— **A máv forgalma.** Az országos statisztikai hivatal legutolsó kimutatásából vesszük a következő érdekes számokat, amelyek a máv. múlt havi forgalmáról szólnak: E hóban a forgalom 6,277,870 mm. volt, az év eleje óta 37,884,611 (a múlt évben 38,619,592). A személyforgalom a következő volt: érkezett 1,090,210 személy, elutazott 1,159,101, az év eleje óta érkezett 6,470,203, elutazott 6,503,321 (a múlt évben érkezett 5,989,207, elutazott 6,072,635).

— **Debrecen villamos világitása.** Lapunk tegnapi számában megírtuk röviden, hogy a villamos telep építésére kiírt pályázat ma járt le. A beérkezett ajánlatok megvizsgálásával kiküldött bizottság Körner Adolf tanácsnok elnöke alatt felbontotta az ajánlatokat. A villamos telep építésére pályázatot adott be az Általános villamos

világitási r. társaság 415,175 kor. költséggel, a magyar Siemens-gyár 444,270 kor., a Ganz és Társa cég 467,885 kor. és az egyesült villamossági r. társaság 468,289 kor. 90 fill. költséggel. Végül a Pyriszolith társaság részleges ajánlatot tett. Az ajánlattevő cégek közül a Pyriszolith társaság esedett. Az Általános villamos társaság, egy évi jótállást vállal. A Ganz és Társa 2 évi jótállással építené a villamos telepet. Az ajánlatokkal a tanács fog foglalkozni s annak javaslatával kerül a közgyűlés elé.

— **Luther emléke.** Békéscsabáról jelentik, hogy az ottani ágostai evangélikus hívők elhatározták, hogy Luther Mártonnak szobrot állítanak. Az a szobor az első Luther-szobor lesz Magyarországon s felállítására már nagyarányú gyűjtést indítottak. Az eddigi gyűjtés eredménye 25.000 korona.

— **Talált régiségek.** Az elmúlt évszázadok dicsőségét hirdető leletre bukkant tegnap a debreceni határban Zöld Bálint mezőn. Ásás közben ugyanis az 1510. évből régi pénzeket és cserép kelyheket talált. A becses leletet a városházára hozta, melyeket a debreceni muzeumban fognak elhelyezni. Itt említjük meg, hogy a halápon, Magyar János tanyáján is találtak régi sírokat.

— **Visszaélések szivarkapapírral.** A magyar szivarka hüvely gyárosok panaszt tettek a pénzügyminiszteriumnál az ellen a visszaélés ellen, hogy külföldi gyárosok olyan jelzésű hüvelyeket hoznak forgalomba, melyeket a dohányjövédék is árusít s melyeknek külföldről való behozatalát, birtoklását, áruba bocsátását és felhasználását törvényeink tiltják. A panasz főleg a King-jelzésű hüvelyekre vonatkozott. A gyáriparosok szövetségének felszólalása folytán a pénzügyminiszter most utasította az összes pénzügyigazgatóságokat és pénzügyőri bizottságokat, hogy ne csak azokat a szivarkahüvelyeket foglalkoztatják le, melyek a kincstári forgalomban levő (ugy bel-, mint külföldi eredetű) szivarkagyártmányok hüvelyével teljesen egyezők, hanem azokat is, melyek hasonlóságuknál fogva a megtévesztésre alkalmasak. Ezek közé tartoznak a King-hüvelyek.

— **A háziezred elmegy.** Ma villamosárnyon járt szájról szájra a hír, hogy a debreceni 39. gyalogezredet áthelyezték. A hír igaz. A házi ezred a jövő év áprilisától kezdve részben Boszna Bródba, részben Trebinjébe fog tartózkodni. A 39 esk helyett a marosvásárhelyi 62. gyalogezredet helyezték Debrecenbe.

— **Harc a kénés gyufa ellen.** Az idei nyár igen gazdag volt tüzekben, aminek oka az, hogy igen sok embert tett szegénynek. Különösen a falvakban az aratás és cséplés idején dultak és dülnek a tüzek, melyeknek okozója legtöbbszörre a gondatlanság, melyről azért oly nehéz leszoktatni a népet, mert egyforma életénél fogva jellemében van már az egykedvűség. A sok tűz közül nem egy olyan anyagot pusztított el, mely biztosítva volt és így a biztosító társaságok valamivel soványabb osztalékokat fizetnek. A tüzveszedelmek megállítására a biztosítás elterjedésénél fogva most már a biztosító társaságoknak is gondját képezi. De eddig még nem hallottunk valami számottevő, igazán eredményre vezető gondolatot. A „Biztosítási Lapok“ azonban fölvet egy eszmét, melynek megvalósítása valóban sok falusi tüzvesznek venné elejét. A falusi szérűskertekben a vörös kakas bizony igen sokszor eldobott, elveszett kénés gyufából ered, mely nyáron az égető

nap hevéből kigyul és a belső keletkezett tűz pusztulást okoz. Az eszme föltevője tehát azt indítványozza, hogy a kénés gyufát egyáltalán kúszobóljél ki a gyártásból és a forgalomból. Persze a szegényebb néposztály, melynél nagy rubrika a krajcár is, nem szívesen látna egy ilyen újítást, mert a csak e célra készített anyagnál a preparált svédgyufa drágább, mint a mostani parasztyujtó. Pedig a védekezés mindig áldozatokkal jár, korlátozást jelent. Az itt felvetett eszmét minél szélesebb körben kellene propagálni, de hatása csak úgy lenne, ha maguk a hatósági közegek kezdenének foglalkozni vele.

— **Polgári asztaltársaság ülése.** A Polgári Asztaltársaság tegnap este a Dréher sörözőkban fenntartott rendes helyiségében közgyűlést tartott, melyen Thiszen Artur elnökölt. A közgyűlés tárgya a felruházandó szegény gyermekek névsorának előterjesztése volt.

— **Csalás hamis ékszerekkel.** Lapunk tegnapi számában részletesen hírt adtunk arról a furfangos csalásról melyet az Ipar és Kereskedelmi bank kárára hamis ékszerekkel elkövettek. A rendőrség a legnagyobb erélyvel kezdte meg a nyomozást a csaló után. A nyomozás nem maradt eredmény nélkül. A gyanúsított ember azonban tagadja, hogy ő követte volna el a csalást. Különböző mesékkel szeretné magáról a gyanút elhárítani. A rendőrség most a szükséges adatok összegyűjtésén fáradozik.

— **A tolvaj becsületérzése.** Megemlékeztünk arról a lopásról, melyet ismeretlen tettes Pongor Lajos Kölesy utca 2. szám alatti lakos kárára elkövetett. A károsult ember ugyanis a napokban fejjelentést tett a rendőrségnek, hogy valaki távollétében behatolva lakásába egy arany jeggyűrűt, melybe H. H. betűk voltak letevésbe ellopott. Tegnap nem várt meglepetés érte, a meglopott embert. Az udvaron meglelte az elemelt gyűrűjéről szóló zálogjegyet. A tolvaj, akiben minden rossz tulajdonsága mellett is lakozik egy kis becsületérzés származtatta azt oda. Ez a dolga annyira meg hatotta a panaszost, hogy az ellene emelt fejjelentését visszavonta.

— **Halálozások.** Az a nyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő halálozások jelentettek be: Simai Sándor ev. ref. 10 éves, özv. Steinberger Gyuláné ízr. 57 éves, Márton József ev. ref. 2 éves, Hartstein Arthur ízr. 19 napos, özv. Geiger Izrahélné ízr. 63 éves, Bihari László ev. ref. 9 hónapos, Debreceni Ilona ev. ref. 7 hónapos, Balogh Gergely ev. ref. 48 éves, Porayis Tamás r. kath. 16 éves.

— **Összeszürkált paraszt legény.** Furó János nyirábrányi parasztleány hazafelé tartott a mezőről munkájából. Az uton észrevette, hogy néhány legénytársaság sátorát Gyurmán Sándort közrefogta és megakartá verni Segítségére sietett neki és minden erejéből igyekezett őt megvédelmezni. — Azonban „sok lud disznót győz.“ A veszekedés azzal végződött, hogy a sátorát mégis csak agyba fűbe verték, őtet pedig alaposan összeszürkálták. A több sebből vérző legényt behozták a debreceni kórházba. Állapota nem veszélyes.

— **Szülő lopás.** Az alsó-józsai szülőhegyekből rövid időközökben lassanként mintegy 360 korona értékű szülőt csenpészték el Tar Mihályné, Szele Eszter, Burai Juli, Burai Eszter, Lente Istvánné és Lente Eszter józsai lakosok. A tolvaj fejreceseléseket tegnap véletlenül tetten érték és fejjelentést tettek ellenük a csendőrségnek.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

Csáthy Ferencnél

Debrecen. II. Egyháztér 2. szám, a helybeli zenedében hivatalosan elfogadott zeneművek nagy választékban kaphatók.

x **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac utca 44. dr. Ujfalu-sz. ház. Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejárataánál levő szobákban.

x **Diákok részére** legújabb divatu kalapok és sapkák kitűnő szabásu ingek, gallérok és kiegészítők, elegáns nyakkendők, zsebkendők és harisnyák olcsó szabott árban kaphatók **Fekete Jakab** uri divat üzletében Főtéren.

x Használja a híres **Hajdusági pedrót**. Egy doboz 50 fillér. Kapható **Grosz Nagy Ferenc** gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca **Aran-gyógyászati** gyógyszertár.

Jelenet a házaseletheől.

(Történik a rendőrségen az ügyeletes biztos előtt, aki egy rendőr jelentésének könyvelésével foglalkozkodik, mikor bősziült dühvel ront be hozzá előbb a feleség, aztán a férj.)

Feleség: Fogjanak meg uraim, mert elájulok! (Ieszonyatosan bög s szeméit, később száját is zsebkendőjével szárítgatja.)

Ügyeletes biztos: Nagysád térjen magához!

F: (Még mindig ordít) Jaj nem lehet, nem lehet!

Ü. b: De kérem Nagysád próbálja meg!

F: Nem, nem lehet...

Ü. b: De hát mitévő legyek akkor én Nagysáddal?

F: Jaj nem bánom én akármit tesz!

Ü. b: (Félre) Nem rossz! elég jó képű! (Gyöngéden átkarolja (Fennhangon.) Nagysád ne indítsa kőszívemet könnyekrn, mondja mit tegyek?)

F: (Magához térve.) Először is erőszeken el.

Ü. b: (Hosszu orral, gorombán rákiált:) Mondtam már térjen magához! — nem szialomház ez itt. Mi a baja?

F: (Zavartan) Ké... ké.

Ü. b: Semmi kékel mi baja?

F: (Zokogva levelet mutat mit a kebeléből vett ki:) Megesalt az uram... Itt van kérem a levél, amelyben írják, hogy az uram engemet veres telenek, mosónának, kofának és mindenfélenek elmond a szeretője előtt (dúbe gurul: Hansm válok... nem még sem előbb meglepem az akasztófárávalót és azért jöttem, ha lenne kegyes kérem valakit ki rendelni, hogy az uramat meglesné. Itt a levél ez nyomra vezetheti. Az van benne, hogy valamelyik kávéházban dőzsöl a gazember. (Az Ü. b. felé fenyegetni kezd) Jaj a békességrontó, hitvány betyárnak!

Ü. b: Hallja ez sok; ilyesmi teljes lehetlen. Mit akar maga!

F: Itt a pénz. Ötven pengőt adok csak kérem tegye meg, az Istenre kérem!

Ü. b: (Magában:) Az már beszéd. (Fennhangon:) Ha már ennyire vagyunk és Nagysád méltóztatik a levelet lemásolás végett átadni, hogy az eredetije megmaradjon becses személye birtokában, megtehetem.

F: (Hálásan.) Nagyon köszönöm.

Ü. b: Kérem! szívesen, hanem most menjen haza Nagysád nyugodtan és a továbbiakról értesíteni fogom.

(Nagysága eltávozik; az Ü. b.: a pénzt zsebre vágja s a félbehagyott jelentést írja tovább. Egyszer csak erősen kopognak az ajtón.)

Ü. b: Lehet!

Férj: (Közélgő örültséggel:) Felháborító szemtelenség! Igy kijátszatni egy aszszony által; azt hiszem még ilyet nem hallott az ur! Pardon kérem jó estét kívánok, (Kezet fognak.)

Ü. b: (Higgadtan:) Csak folytassa! folytassa.

F: Nézem uram! (Egy levelet vesz ki a tárcájából és od tartja) Olvassa uram!

Ü. b: (Fennhangon olvassa:)... ne higgye uram, hogy ugratom! Az ön neje már régóta megcsalja kegyedet, akinek jó ságos, szelid arca' szeme előtt meglehetősen élethűséggel játsza a hü nőt Le az álarccal lépje meg uram valamelyik éjjeli mlatóhelyen, Jóakarója: Házör.

F: Hallatlan ez kérem! De elég is volt eddig. Egészen bizonyos vagyok benne, hogy megcsalt. Mert ugyau miért kérdezgette volna máskülönbben annyira, meddig maradok kint, mikor mondtam, hogy később jövök haza, egy barátom, régi iskolatársam itt át fog utazni és az elébe megyek!

Ü. b: Hallatlan!

F: Hanem tudja mit? Kerestesse meg a feleséget. Személy leírása; Szőke, magas, széles karimájú a kalkanja, aztán, magas gallért visel a nyakán. (Felsőhája) Istenem! mikbe fáznak ezek nekem!

Ü. b: Elhiszem uram, de a mit mond azt nem tehetem, semmikép.

F: Száz koronát adok!

Ü. b: Ha ennyire vagyunk úgy hajlandó vagyok, mint hivatalon kívüli ügyet, hivatalosan személyesen végezni.

F: (Leolvassa a száz koronát.) Nagyon leköteleznie. Számíthatok sikerre?

Ü. b: Minden bizonytal uram. Most menjen egészen higgadtan haza s a történetéről értesíteni fogom.

F: Nagyon helyes lesz így, ajánlom magamat...

Ü. b: Isten önnel! (kikiséri, kezét fognak) Sietek és azonnal intézkedem Isten önnel!

(A férj hazaindul. Az Ü. b.: ur vigán fátörészeve összeszedi a száz koronát, aztán kissé bosszankodva ül az asztalához.)

Mégis botrány amit ezek a szamarak tesznek az emberrel. Ne adj' Isten, hogy megengedjék leírnom ezt a butaságot. (Kissé mosolyogva) Milyen barom is a köznép! Szent Isten. Ide jönnek egy egy levéllel, amit egy kéz írt. Valószínű, hogy valami svindler tréfát üz velök. Na de azt hiszem, megjönnek ök ettől (a zsebére üt), mint a fűzfa. (Tovább folytatja a félbehagyott munkát.)

Köbor.

SZÍNHÁZ.

Harmadik előadás.

(„Hamlet.”)

— szeptember 22.

Zilahy színházgátonak mindenestre becsületére válik, hogy az időnyt nem csak fiaja el a modern színpad léhaságaival, hanem legalább az első három nap eszményi légkörben tartja érdeklődésünket. Egy-egy léha operettel bizonyára látogatottabb nézőtérre teit volna szert, mint a minőt ma Shakespeare „Hamlet”-je varázsolt elő. A közönség tetemes része az ingyen jegyekkel ellátott tanuló ifjúságból teit ki. Annál szebb az est művészi értéke, mert elmondhatjuk, hogy ennek a súlyos shakespearei műnek mai előadása sok részben élvezetes volt s meglátszott az összjátékon is a gondos és szakavatott betanulás és rendezés.

Az est hőse mindenestre a cimcserepet játszott Szakács Andor volt. Alakját, organumát tekintve, inkább a Jágókat szántuk volna neki. De imé, a nemes ambícióval párosult talentu n mire nem képes. Kitűnő

Hamletet produkált Szakács, Alakítását minden mozzanatában kidolgozta és e mellett meglehetősen eredeti felfogást tanusított. Nem a morfondírozó, élettelen Hamletet láttuk, hanem olyat, a minőt az olasz művészek játszanak. Csupa hév, csupa szenvedés, csupa gyűlölet volt. Ért a hatások fokozásához és a mi nem csekély dolog a vidéken, érti és mai nagyrészt ifju közönségével meg is tudja értetni Hamlet lelkületét. A szellemmel való találkozás, az anyával való nagy jelenet, a „lenni vagy nem lenni” és a temetői szecéna híres monológjának elszavalása voltak legsikerültebb mozzanatai. A közönség mindezekben tomboló tetszéssel, szünni nem akaró tapssal, kihívásokkal jutalmazta. Mi legföljebb az Oféliával való jelenetekben szerettük volna egy kis lyrai árnyalattal ellátni; itt kissé többet mozgott a kellesténél. Mi azonban kicsire nem ügyelünk és meglegszünk azzal, hogy egészben igen becses alakítást élveztünk végig.

A többszereplők főbbjei voltak: **Deésy Alfréd** (Claudius) impozáns megjelenésével értelmes beszédével. **Polgár Sándor** (Polonius) elég diskrét volt. A Hamlet apjalekét jól alakította **Szilágyi Erőd**, bár nem hiszszük, hogyha egyszer maga is átszellemlül, ilyen kopogó eszmében eresztenék fel a másvilágra, mint az övé volt. **Szabó Gyula** hatással szavalta az egyik színész mondókáját, **Zilahi** és **Krasznai** pedig a siráclak szerepében valósággal kabinet-alakítást mutattak be.

A hölgyek játékból a **J. Csáder Irén** egy drámai jelenete emelkedik ki: a Hamlettel való összetűzés. A **Szabó Irma** Oféliája bágyadt volt és színtelen. **Körösmezey Margit** talán több temperamentummal játszott volna.

Valjon kiesomagolta-e már a málháját a direktió? A disztelen főuri ruhák és a trónra terített, piros szegélyű bőr (valami ágy szerencés szomszédja) másra vallanak. — Figyelmeztetjük továbbá, hogy ne eresszék le addig a vasfüggönyt, a míg a publikum tapsoló kedvében van. Vagy ha — mint ma is történt — tulesapna a felsőbb régiók heve, tessék a zenét megszólaltatni. — A „Kőrösi lány” ilyenkor nagy szolgálatot teene, mert a tüntetésszerű taps elhallgatna emé büvös melódiától.

* **Nyilvános köszönet.** Zilahy Gyula színházgáton Ur 12 földszinti páholy és 40 támlásszék jegyet küldött hozzám, hogy a mai „Hamlet” előadásra legjobb belátásom szerint osszam ki a főiskolai ifjúság között. Megbízatásomban azonnal kész örömmel eljárnam: 12 páholyt és mind a 40 támlásszék-eket akadémiail tanulóknál között osztattam szét a sániori-hivatal által; 6 páholyban főgymnáziumi, 4 ban pedig tanítóképződei ifjak fogják a színházgáton ur kedves figyelmét dícsérni s egyszer mind a főlsséges díamát élvezni. Meleg köszönetünk Zilahy Gyulának! Debrecen, 1905. szept. 22. Lovag Csiky Lajos, theol. akad. dékán.

* **Békés titkár fellépte.** A debreceni színház titkára, Békés Gyula kedden este fog bemutatkozni a színházba járó közönség előtt. Békést eddig, mint a színház kiváló ügyvezetőjét ismeri a közönség, kedden azonban tanuságot fog arról is teeni, hogy tit-

Lithion tartalmu!

A singléri

Lithion tartalmu!

SZULTÁN-forrás

hugyoldó és hugyhajtó hatássu.

Könnyen emészthető. Szénsavdus. Gyógyviz és üdítő ital. Szakorvosok előkelő betegek, vesebajoknál emésztési és légzési szervek hurutainál páratlan sikerrel alkalmazzák illetve használják.

Magyarország legolcsób gyógy-és élvezeti vizeinek egyike A SZULTÁN-forrás kivézetősége. **HOLENIA BELA**, Eperjes

Kapható: **Kontsek Gézánál Debrecen.**

kárnál jobb színművész. Békés a király mutat című híres dráma főszerepében lép fel, amelyben eddig legszebb sikereit aratta.

* **A baba.** Ma este kerül színre a „Baba” című kedves zenéjű operette melynek főszerepeit Zilahyné Vilma és Fóti Frida felléptével; Árkosi, Polgár, Pozsonyi Lenke és Szakácsné játsszák. A múltban ez a darab mindig telt házat vonzott; nálunk ma új erővel újra látjuk s hogy a telt házzal sem marad el bizton reméljük.

* **Vasárnap délután** megismétlik a „Király házasság” című vígjátékot mely megnyitó előadásul került színre nagy tettség mellett. Zilahy ez alkalommal lép fel először a délutáni lelkes közönség előtt.

* **Az ingyenélők.** Vasárnap este lesz a színház első szépszínű előadása, a mikor is az „Ingenyelők” című énekes népies bohózat kerül előadásra Árkossy és Fóti Fridával, mely darabban a társulat öt kómikusa mint dalárda fogja kacagtatni a közönséget. Mulatságos a darab de különösen kacagató a dalárdisták jó ízű mókája is. Ez lesz az előadás legmulattatóbb része.

TAVIRATOK.

A Times — a válságról.

London, szept. 22. A Times a koalíció vezető férfainak hoinapi kihallgatásával foglalkozik és a következőket írja. A koalíció megakasztotta az alkotmányos államgépezet működését. Hőstetnek ez az akció egy nagyszámú párt részéről nem mordható, hanem inkább olyan eszelekmény ez, a melytől igazi államférfi érzéssel bíró férfiaknak minden körülmények között tartózkodniuk kellene. Az egész világ látja, hogy az ország mai állapota majdnem elviselhetetlen. De arra ennek, mindeztideig nem halottunk semmi gyakorlati értékű javaslatot, a melyet a koalíció a válság megoldása érdekében tett volna. Ha a koalíciónak Lengyel fajta politikusként büntetetlenül irhatnak elő politikát, úgy hia remény a kompromisszum létrejöttel való hit. A hoinapi kihallgatás ugy látszik, az utolsó lépés a király részéről. És ha megegyezés nem jön létre, úgy a kilátások valóban komorak.

Ujabb kilépés a szabadelvűpártból.

Budapest, szept. 22. A szabadelvűpárt elnökéhez ma Osztróuczky Miklós, a breznóbányai kerület képviselője levelet intézett, a melyben a pártból való kilépését bejelenti.

Szerencsétlenség egy gyárban.

Bécs, szept. 22. Az idevaló Weier-féle celluloid gyárban halálos szerencsétlenség történt. Robbanás következtében két munkás meghalt s több életveszélyesen megsebesült.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, szept. 22.

Buzakinálat kielégítő, vételkedv mérsékelt. Nyugodt irányzat mellett 30,000 méter-mázsza került forgalomba változatlan áron. Kisebbség gabonanezék közül árpa szilárd, a többi változatlan. Hő: erős.

Buza októberre	15.82—86.
„ áprilisa	16.54—56.
Rizs októberre	12.82—84.
„ áprilisa	13.52—54.
Zab októberre	12.28—30.
„ áprilisa	12.70—72.
Tengeri szeptemberre	13.16—18.
Repece augusztusra	25.00—20.

Szerkesztői-posta.

D. A nagy cigányok, Rácz Pál, vagy most Kóczé Antal, nem használnak hangtompítót, sordint — ha művészi közönség előtt játszanak. Ez a kevésbé művelt tömegnek való, mert a magyar zene nem tűr semmi cafrangot, cifrát vagy pótszert. Maga a közönség rongja el a cigányt, mikor az ilyesmit elfogadja, sőt meg is tapsolja.

Sajtóhibák. A „Tollhegyen” című rovatban az utolsó cikkeske hibás sora így olvasható: „Ó egész és fél tá” stb. A színírálatban pedig nem a „zenészeknek” kell a maztikusokhoz békélni, hanem a színészeknek.

B. G. urhölgyeknek Helyben, Nagysád azt kérde, ki az a S. I., ki lapunkba azokat a szép tárcák cikkeket írja? Szívesen megmondjuk. Az egy joggal hallgató, még pedig a javából való, nagyon szellemes fiatal ember.

„Itt élned halnod kell!”

— Regény. —

Irta: Inotay Béla. 6.

I.

A vár és a kunyhó.

— A mint tudja, mama, megkértem még tegnap este.

— Megkérte... Nos és az anyja?

— Jelen volt az ő mamája, Zsófi asszony is. Ez a derék becsületes lélek még most sem tud többet magyarul, mint mikor a csinos, becsületes tót parasztlányt nőül vette az öreg nábob Dormándi. De ha nem is érti a szót, érti szívével a szíveket. Részt vett a nagy jelenetben, de nem szólt közbe. Csak láttam, hogy a mikor rólam volt szó, — pedig eleget érintgettem a szívemet a kezemmel, hogy észre vegye, miről van szó, — igen hidegen maradt s volt a tekintetében valami guny, valami becsületes árnyalat is. De mikor Elza az öcsém és társalkodónk szerelméről kezdett beszélni...

— De hát, hogy jött az szóba? Talán ilyen fajta sógorságtól tartanak Dormándiék? De hiszen akkor...

— Nem tartanak azok semmitől! Zsófi mama, tudod, nem is próbálta nevelni Elzát. Az öreg Dormándi halála óta Elza a ház asszonya. A mi jószág, érzélem van a lányban, az bizony önkéntelenül szállt reá erről a jó asszonyról, a ki — mondom — könyzeit és iszonyukat sóhajtott a Béla és Mili érzékeny históriájának említésére.

— De hát Elza?

— Elza pedig kijelentette, hogy hozzám megy, mert léhaságom dacára elég jószívű és okos embernek tart, a kiből még lehet az ő kezei alatt valami. De kötött ám ki valamit, a mi feltételnek igazán tertium comparationis!

— Mi legyen az?

— Hát csak annyi, hogy nem megy hozzám nőül, ha akadályokat gördítünk a Béla és Mili házassága elé!

— Ah! hallatlan! ez már mégis!

Sohsem szurik meg ilyen erővel boga rat, mint a hogy a báróné szurt át e percen három négy tarka-barka apróságot. — Jutott a tü hegyéből a báróné mutató ujjának is. Kibugygyant az előkelő vér, mintha tiltakozni akart volna minden nem méltó vegyülék ellen!

Soh, soha ilyen merényletet!

— És maga mit felelt ennek az egzalált, ennek az ecentrikus, igazi Dormandi-születtnék?

— Elni tudó ember nem dönt azonnal. Gratuláltam a jó tréfához, de olyan mosolylyal, hogy a kérdés még nincs eldöntve. — Elzának is volt készletben mosolya, a mely olyasvalamit jelentett, hogy „tudom, miszerint még alkuszunk egymással, mert ismerem a helyzetet, rólam azonban tudhatod, hogy nem lehet az akaratomból kiforgatni!”

— Ez egyszer nem üz belőlem holondot senki fia! véget vetek mindennek! A lány ide nem teszi többé a lábát, a fiut külföldre küldöm! A tanító fejét is helyre csavartatom én! heveskedik az urnó.

(Folyt. köv.)

Városi Színház.

Bérletszünet (A.)

Debrecen, szombat, 1905. évi szeptember hó 23-án: ZILAHYNÉ VILMA és FÓTI FRIDA fellépte:

B A B A.

Nagy operette 4 felvonásban. Irta: Ordonneau Maurice. Fordította: Reiner Ferenc. Zenéjét szerzette: Andrau. Rendező: Polgár Sándor.

S Z E M E L Y E K.

Lancelot — — — Zilahyné Vilma.
Hilarius mester — — Polgár Sándor.
Loremois gróf — — Szabó Gyula.
La Chatellariel — — Sarkady Vilmos.
Maximin atya, testvér — — Arkossy Vilmos.
Hilarius asszony — — Sz. Gárdonyi Teréz.
Alezia leánya — — Fóti Frida.
Guduline komorna — — Körösmezői Margit

Holnap, vasárnap, szeptember hó 24-én két előadás:

délután 3 órai kezdettel félhelyárakkal: ZILAHY GYULA felléptével:

A KIRÁLY HÁZASODIK

Történelmi vígjáték.

Este 7 és fél órai kezdettel rendes helyárakkal:

INGYENELŐK.

Énekes vígjáték.

Nyilt-tér.

szilárd és folyékony
Farg-féle Szappan
Glycerin a bőrt fehérre
és gyöngéddé teszi.
Mindenütt kapható.

Glycerin szappan

ugy felnőtteknél, mint gyermekeknek a leggyöngébb korban a legkifutóbb tisztító szernek bizonyult. Ismert tekintélyek, mint dr. Hebra tanár Schandlbauer, Frühwald, Breus Károly Gusztáv, Schandlbauer stb. . . által legjobb eredménnyel használt.

Hölgyek figyelmébe.

Napokban befejezett külföldi tanulmány utamról hazatérve, ezton értesitem a n. é. urihölgy közönséget, hogy a legilletékesebben megállapított őszi és téli toillettek formáit és készítését megismertem. Különösen szem előtt tarva az egészség megvédését, ezen az eddigiektől teljesen eltérő, kiválóan praktikus **uj modellek készítését** mellfüző termemben saját vezetésem alatt megkezdtem és az eredeti párisi és angol fagon szerinti, legérzékenyebb alakhoz és megfelelő egészségi füzök nálam kaphatók és próbálhatók. Mindezen **füző készítményeimnek** kiváló és elismert előnye, hogy viseletük **igen hasznos, míg ellenben a gyárilag vagy szakértelem nélkül készített füzök a női szervezetre rendkívül káros** 15 évi üzleti praxisom alatt az ország különböző részeiből hozzám érkezett t. rendeői és orvosi előismerő nyilatkozatokat tartalmazandó képes árjegyzékemet bárkinek kívánatra bérmentve megküldöm, saját készítményü füzőimből állandóan dus raktárt tartok. Tisztításokat és javításokat a legolesóbban vállalom. Teljes tisztelettel

Goldstein Karolin
mellfüzőgyára.

Debrecen, Piac-utca 42. szám.

A
„Hollandi gyomorcseppek“

a legkitünőbb háziszser minden-nemü gyomorfájásnál, gyomorgörcsnél, emésztési zavaroknál.

Használati utasítás mellékelve minden üveghez.

Kéznel tartása kiválóan ajánlható oly egyéneknek, kik nyaralni, utazni mennek vagy akik tanyákon vagy kis faluban tartózkodnak, hol baj esetén orvosi segítséghez azonnal nem juthatnak.

1 üveg „hollandi csepp“ ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő gyógyszerárában

DEBRECEN, városháza szemben.

Szőlővesző

A világhírű

„Delawáre“

adja a legjobb bort!

Oltani permetezni nem kell!
a szőlészet kincse.

A phyloxera ellen áll!

Leírását és árjegyzéket ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

Nagymenyiségű sima és gyökeres Delawáre vessző eladás
Cím:

Szigyártó és Takács

Telep: Alsó-Segesd

Központi iroda: Felső-Segesd
Somogy-m.

NYAVAJA TÖRÉS!

E nyavajatorés, görcs és más ideges állapotba szered, kérjen iratot. Ingyen és bérmentve kapható szabad. „Haltju gyógyszerár“ által Majaa-Frankfurt.

Iskolás fiúk és leányok részére

ajánlunk:

Fehérneműeket,
Paplanok,
Matracok,
Flanell takarók,
Zsebkendők,
Nyakkendőket.

Óriási választékban

DONOGAN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

Rózsa Lajos kistemplombazár.

A Nagy Magyar Alföld
legnagyobb

Női és leány felöltő áruházába

őszi és téli felöltő ujdonságok
megérkeztek.

Nagy választékban, meglepő olcsó árak!

RÓZSA LAJOS

DEBRECEN, kistemplombazár.

Rózsa Lajos kistemplombazár.

Rózsa Lajos kistemplombazár.

Minden „tökéletes“ és „legtökéletesebb“-nél jobbak, évtized óta kipróbált, kiállításokon is elsődíjjakat nyert.

különleges kézi borsajtóink,

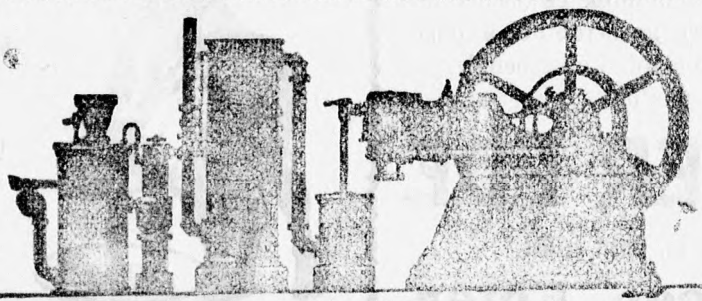
melyek húzásierőre épülvén, nyomóképességben felülmúlják a hydraulikus préseket.

Árusítjuk pedig gyártelepünkön első kézből, jutányosan, feltétlen jótállással.

A ki nem ellensége saját anyagi érdekének, az ne vegyen vásári eszmát!
Szolgálatkész tisztelettel:

Debreceni Vasöntőde és Géplakatosság

Péterfia végén, a Hadházi-utcában.

Eredeti OSERS és BAUER motorok

Budapest, VI. Podmaniczky-utca 18.

Motorgyár és vasöntőde: Bécs.

Benzin és petroleum-motorok és locomobillók, szivó-gáz-motortalpakok 2-3 fill. üzemköltséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Elsőrangú gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

Olcsó kamatu, kényelmesen lefizethető

készpénz kölcsönöket

földekre és házakra, személyhiteleket

folyószámlákra és váltókra

igen előnyös feltételek mellett azonnal folyósítat

Goldstein Mór banküzlete

Debrecenben,

József kir. herceg-utca 10.

Budapesten,

V. Báthory-utca 5,

Mindennemű értékpapírokat a legmagasabb napi áron vesznek.

Van szerencsém a m. t. vevőközönséget értesíteni hogy tulhalmozott raktár miatt a

férfi divat cikkeket

(u. m. ingeket, alsó nadrágokat gallérokat kél-előket, kalapokat, nyakkendőket stb.)

besszerzési aron alól

bocsátom áruba.

Ezen kedvező bevásárlási alkalmat a m. t. vevő közönség szíves figyelmébe ajánlom.

Tisztelettel:

BORSOS KATA,
DEBRECEN, Városháza.

Eladó házhelyek.

Vecsey-Bruckner-féle kegyes alapítvány folytán a debreceni ref. Egyház tulajdonát képező azon földterület, mely a hadházi-ut mentén az Apafy-utca és Ferencz József lovasági laktanya között fekszik, 300 négyszögöles házhelyekké földarabolatván: e házhelyek mérségeit áron s igen kedvező részlettízési föltételek mellett eladók.

Értekezhetni Márton Imre egyházi ügyvédnél Piac-u. 44. sz. alatt.

Debrecen, 1905 április 20.

A debreceni ref. egyház küldöttsége.

Egyedüli gőzbutorgyár

Debrecenben.

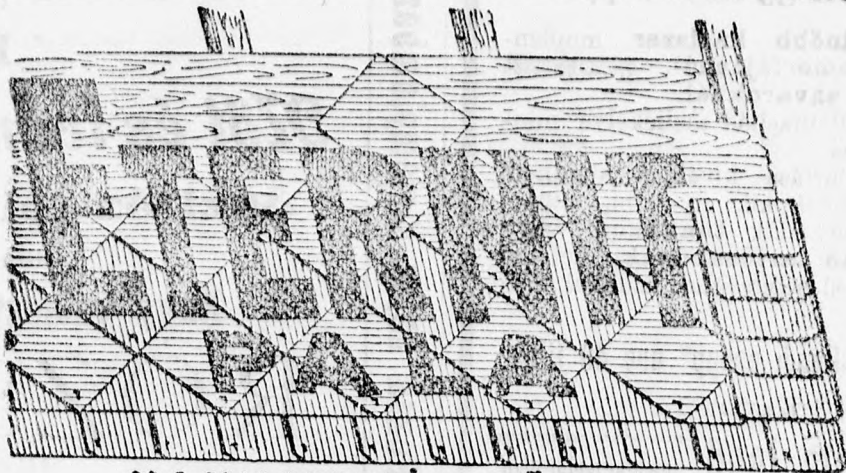
Ahol a legnagyobb választékban a legmodernebb butorok és szoba berendezések a legegyszerűbbtől a fényűzésig a legszolidabb kivitelben legjutányosabban kaphatók.

KILLER EDE

cs. és kir. udvari szállító.

Debrecen, Főtér.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDESI ANYAGA

MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:
ETERNIT MŰVEK HATSCHÉK LAJOS
BUDAPEST-VI., ANDRÁSSY-ÚT 33.

Eladási hely: **Lukács Vilmos** cégnél, DEBRECEN.

Vezérszó: Minden darab szappan a Schicht névről tiszta és ment káros alkatrészekről

Jótállás: 25.000 koronát fizet Schicht György cég Auszsigban bárkinek, a ki bebizonyítja, hogy szappana a „Schicht“ névvel valamely káros keveréket tartalmaz.,

SCHICHT-szappan!

(„Szarvas“ vagy kulcsszappant)

használjuk

kiváló hatású tulajdonsága miatt

előnyös eredménnyel

bármely mosási célra, úgymint:

saját használatra
minden ruhaneműnél
és

mindenhez

a mi egyáltalában mosva lesz.

Ujdonsági különlegességek.

János vitéz az én kedvencem.

Ertesítés.

A tisztelt színházlátogató közönség becses figyelmébe ajánlom az általom ujonnan berendezett

színházi cukrázdát és teljes buffet

hol mindig friss süteményeket, különböző cukorkák, frissítő italokat, Kugler Desserteket, továbbá poharaként sör, borfröcsöt, különböző bel- és külföldi aszaborok, pezsgőfröcsöt, likörök, híd felvágottat, sonkás zsemle, szencicsek stb. lesznek fölszolgálva.

Főtörökvésem a tisztelt közönséget minden tekintetben mérsékelt árak mellett kielégíteni, hogy ezáltal teljes megelégedésüket kiérdemeljem.

Becsés pártfogásért esedezve.

Tisztelettel

Budai Károly

cukrász.

Ping-Pong csemege.

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.